STRATEGISK ÖVERENSKOMMELSE
FÖR KRONOBERGS LÄN 2019–2025

Mottagande och etablering i arbets- och samhällsliv

FOTO: SCANDINAV/VIKTOR HOLM.

BAKGRUND

Den mångfald som våra nya länsinvånare kan bidra till, är en nödvändighet för regionens utveckling och kompetensförsörjning. Socialt samspel och kulturella koder kan inte förmedlas endast via skolbänken utan kräver förtroendefulla relationer människa till människa, bortom det som stat och kommun kan erbjuda. En viktig del i denna process är ömsesidighet där vi lär av varandra. Inte minst har vi som arbetsgivare ett stort ansvar att ställa om våra arbetsplatser till att välkomna våra nya länsinvånare.

Styrgrupp för Arbetsmarknadssamverkan Kronoberg (ASK) består av representanter från länets kommuner, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Kronoberg och samordningsförbunden. Styrgruppen ansvarar för samverkan och utveckling, genom gemensamma verksamheter och projekt inom frågor som rör arbetsmarknad och etablering i Kronobergs län. Andra myndigheter såsom Länsstyrelsen i Kronobergs län och Migrationsverket kan adjungeras till ASK.

ASK gav en regional arbetsgrupp i uppdrag att driva en bred och inkluderande process för framtagande av en strategisk, regional överenskommelse inom mottagande och etablering i arbets- och samhällslivet. Arbetsgruppen bestod av representanter från Länsstyrelsen i Kronobergs län, Region Kronoberg, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Linnéuniversitetet och Växjö kommun.

Genom en strategisk överenskommelse i Kronobergs län (SÖK) skapar vi aktörer tillsammans förutsättningar för ett effektivare mottagande och etablering av asylsökande och nyanlända. Med det menar vi att individens resurser tas tillvara och ger en mångfald som bidrar till individens och samhällets behov.

Under 2018 och 2019 har vi tagit många steg framåt i olika konstellationer, såsom länsdialoger med parter inom området, såväl offentliga organisationer som civilsamhället, samtal med SÖK:ens primära målgrupp och kommun- och myndighetsledningar. Vi har genom denna samverkan närmat oss kärnan och därmed de regionala delmål och samverkansområden som prioriteras i denna överenskommelse.

Vi utgår från integration som en ömsesidig process. Det handlar om människor som *lär av varandra.* För att integrationen i arbets- och samhällslivet ska bli så lyckad som möjligt, krävs en växelverkan mellan individ och samhälle. Det förutsätter ett synsätt där varje länsinvånare betraktas som en resurs och känner makt över sin egen situation, sina arbetsuppgifter och sin närmiljö.

PRINCIPER FÖR SAMVERKAN

Vår samverkan bygger på följande principer, som alla parter har ställt sig bakom:

- främja samverkan inom och mellan regionala och lokala aktörer, med utgångspunkt i individers olika behov och förutsättningar
- arbeta efter en tydlig ansvars- och rollfördelning samt identifiera och involvera samtliga relevanta parter, där varje part tar ansvar för att överbrygga insatser sinsemellan även om de inte faller inom ramen för grunduppdraget
- främja samordning mellan samverkande parters strategier och plattformar
- vid behov ta initiativ till förändringar, i exempelvis etablerade arbetssätt, rutiner, ansvarsfördelning och finansiering
- identifiera utvecklingsbehov samt prioritera och initiera insatser kopplade till dessa
- dra lärdomar av erfarenheter och resultat från asyl- och etableringsinsatser i länet och i landet
- ta fram och dra nytta av vetenskapligt grundad kunskap och forskning
- jämställdhets-, jämlikhets- och barnperspektiv genomsyrar vårt arbete
- säkerställa förutsättningar för civilsamhällets långsiktiga delaktighet

Att omsätta principerna till konkret handling utgår från att vi har en gemensam förståelse för principernas innebörd och kopplar det till våra parters olika roller och handlingsutrymme. Den förståelsen når vi genom kontinuerlig dialog och fortsatt samverkan.

Målgrupp

Den primära målgruppen för SÖK är kvinnor och män, flickor och pojkar (även icke-binära personer) i mottagning och etablering, vilket i princip betyder asylsökande och nyanlända personer. Kvinnors och mäns olika behov och förutsättningar kan leda till att vissa mål och insatser riktas enbart till en av grupperna. Ett jämställdhetsperspektiv är nödvändigt även i de insatser som riktar sig till hela målgruppen. Personer med likartade behov som målgruppen kan också ta del av de insatser och intentioner som inbegrips i SÖK.

Den sekundära målgruppen för SÖK är offentliga, privata och ideella aktörer i länet samt länsinvånare, som alla på ett eller annat sätt bidrar till våra intentioner och insatser.

Med *nyanlända* menar vi personer som är i etablering och som fått uppehållstillstånd efter att ha sökt asyl. Med *asylsökande* menar vi personer som sökt uppehållstillstånd och väntar på besked i sitt asylärende.

RELATIONEN TILL ANDRA REGIONALA ÖVERENSKOMMELSER OCH STRATEGIER

Arbetet interagerar med flera andra strategier och samverkansplattformar i länet, som inte är överordnade varandra utan har som syfte att aktivt att stärka varandra. I övrigt sker samspel både lokalt och nationellt i överenskommelser och strategier.

Gröna Kronoberg 2025

”Gröna Kronoberg 2025” är Kronobergs läns regionala utvecklingsstrategi. SÖK:en utgår från de mål och prioriteringar som anges här. Delmålen i SÖK kopplas till Gröna Kronobergs strategiska område 1, ”Vi växer i öppna och hållbara livsmiljöer”, och område 2, ”Vi växer av en cirkulär ekonomi med förnyelseförmåga och ett ökat humankapital”.

Gröna Kronobergs fokus på att hela länet ska vara attraktivt att bo i stämmer väl överens med intentionerna i SÖK, likaså att nyttja alla länsinvånares resurser på bästa sätt.

Kompetensförsörjningsstrategi för Kronobergs län 2016–2025

Den regionala kompetensförsörjningsstrategin är en understrategi till ”Gröna Kronoberg 2025”. Strategin är en långsiktig strategi som ska ta tillvara och öka våra invånares kunskaper och färdigheter genom hela livet. Detta kan uppnås genom att matcha kompetenser utifrån arbetslivets nutida och framtida behov. Strategins prioritering ”I Kronoberg använder vi kompetensen hos personer från alla länder” är den prioritering som har störst bäring på SÖK:ens syfte och mål.

Flera av de samverkansområden som finns i kompetensförsörjningsstrategin går hand i hand med SÖK:ens samverkansområden, vilket ger en bra grund för samarbete. SÖK:ens tidsram följer dessutom Gröna Kronoberg och kompetensförsörjningsstrategin.

Ett jämställt Kronobergs län, 2018–2020

Syftet med strategin ”Ett jämställt Kronobergs län” är att implementera de jämställdhetspolitiska målen på regional nivå. Strategin ska fungera som plattform för jämställdhetsintegrering i länet och flera mål har särskild relevans för syfte och mål i SÖK:en. Bland annat har vi tagit hänsyn till strategins delmål om jämn fördelning av makt och inflytande samt om jämlik hälsa.

REGIONALA DELMÅL OCH SAMVERKANSOMRÅDEN

En nulägesbeskrivning* har under processens gång tagits fram och fungerar som underlag för SÖK:ens mål och samverkansområden. Fyra områden har identifierats som särskilt viktiga för att uppnå syftet med denna överenskommelse och som även anknyter till Agenda 2030.

De fyra områdena är:

- Arbetsmarknad/kompetens
- Boende
- Hälsa
- Delaktighet

Samtliga områden betraktar vi som beroende av varandra och som viktiga delar för etablering i det svenska samhället. För att kunna avgränsa och fokusera vårt arbete i länet – och komma närmare samverkan – har nio regionala delmål och 15 samverkansområden med individen i fokus arbetats fram.

Agenda 2030

2015 antog FN:s alla medlemsländer i generalförsamlingen resolutionen om Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Flera av Agenda 2030:s mål rör mottagande och etablering, direkt eller indirekt. Till exempel finns mål kopplade till hälsa, jämlikhet, klimatförändring och ekonomisk tillväxt som på flera sätt är relevanta för SÖK.

De globala mål som direkt rör måluppfyllelse i SÖK:en kopplas därför till de fyra perspektiven och berörda delmål.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

*Nulägesbeskrivningen finns på https://www.lansstyrelsen.se/kronoberg/tjanster/publikationer/nulage-i-kronobergs-lan---mottagande-och-etablering-i-arbets--och-samhallsliv.html

ARBETSMARKNAD/ KOMPETENS

Kronobergs län har ett växande arbetskraftsbehov, där nyanlända kvinnors och mäns kompetens är en viktig resurs. Individerna behöver rustas utifrån sina egna förutsättningar och behov. Matchningen mellan arbetskraftsbehov och den arbetssökandes kompetens behöver också förstärkas.

För en fungerande etablering på arbetsmarknaden krävs insatser inom både arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Näringslivet behöver också ta ett större ansvar i arbetet med att stärka individers kompetens för att möta arbetsmarknadens behov.

Regionala delmål

- Andelen nyanlända kvinnor som arbetar eller studerar efter avslutad etablering ska minst dubbleras.
- Andelen nyanlända som genom studier stärker sin ställning på arbetsmarknaden ska öka.
- Andelen arbetsgivare som rekryterar nyanlända ska öka.

Samverkansområden

1. Utveckla samverkan, erfarenhetsutbyte och metodutveckling för att stärka asylsökandes och nyanländas kunskaper i svenska språket.
2. Utveckla samverkan, erfarenhetsutbyte och metodutveckling för jämställdhetsintegrerad vägledning till arbete och studier.
3. Utveckla insatser för nyanlända så att fler utbildar/vidareutbildar sig eller kommer i arbete.
4. Utveckla dialogen med arbetsgivare, såväl privata som offentliga, för att fler ska rekrytera nyanlända.

BOENDE

En rad aktörer i samhället har inflytande på människors möjligheter att få och behålla sina bostäder. De höga inträdeströsklarna på bostadsmarknaden är idag ett hinder och påverkar mottagande och etablering av nyanlända.

Regionala delmål

- Främja möjligheterna för nyanlända att skaffa ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart boende.
- Andelen nyanlända som bor kvar i länets kommuner efter etableringen ska öka.

Samverkansområden

1. Utveckla och tillgängliggöra kollektivtrafik på landsbygden, tillsammans med ökat serviceutbud och digitala tjänster.
2. Utveckla erfarenhetsutbyte för aktuella parter i syfte att stärka nyanländas kunskap kring boendet, genom exempelvis ”boskolor”.
3. Erbjuda aktuella parter kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte om asylsökandes och nyanländas bostadsbehov.

HÄLSA

En god hälsa skapar bättre förutsättningar för etablering och är en grund för varje individs möjlighet att utvecklas och vara delaktig i samhället. Migrationsprocessen, bristande kunskap om det svenska samhället och dess hälso- och sjukvård samt social isolering påverkar hälsa och etablering.

Regionala delmål

- Stärkta förutsättningar för tidig upptäckt av ohälsa hos asylsökande och nyanlända.
- Stärkta förutsättningar att erbjuda det stöd asylsökande och nyanlända behöver för en god hälsa.

Samverkansområden

1. Utveckla arbetssätt som underlättar tidig upptäckt av ohälsa.
2. Utveckla insatser för att asylsökande och nyanlända ska hitta, förstå, värdera och använda hälsoinformation.
3. Utveckla organisationsöverskridande insatser för att möta asylsökandes och nyanländas hälsorelaterade behov utifrån ett helhetsperspektiv.
4. Erbjuda civilsamhällets volontärer och de som i sin profession möter asylsökande och nyanlända kompetenshöjande insatser, för att utveckla bemötandet vid psykisk ohälsa.
5. Använda befintliga samt utveckla nya verktyg som inkluderar hälsa och levnadsvanor i samhällsinformation och samhällsorientering.

DELAKTIGHET

Delaktighet bör vara utgångspunkten i alla integrationsprocesser. Delaktighet som förutsättning för integration betyder att möjligheter ges till aktivt deltagande i det demokratiska samhället.

Integration är en dubbelriktad process. Individen måste vilja och ta eget ansvar för att delta och integreras, samtidigt som övriga i samhället måste ge plats, lyssna och vilja möta asylsökande och nyanlända.

Regionala delmål

- Stärka asylsökandes och nyanländas kunskaper och förståelse kring sina möjligheter, skyldigheter och rättigheter i det svenska samhället.
- Stärka asylsökandes och nyanländas delaktighet och motverka isolering genom hållbara förutsättningar för civilsamhällets insatser.

Samverkansområden

1. Utveckla, utöka och samverka kring samhällsinformation och samhällsorientering utifrån olika behov och förutsättningar.
2. Utveckla insatser som främjar ett tryggt och jämställt föräldraskap.
3. Utveckla strukturer och förhållningssätt mellan offentliga organisationer och civilsamhället med ett särskilt fokus på att motverka asylsökande och nyanlända kvinnors isolering.

ORGANISATION

Området mottagande och etablering av nyanlända är brett och sträcker sig över många frågor både regionalt och i våra kommuner. Att identifiera styrsystem och forum som landar frågan rätt är därför angeläget.

Valet i styrning och verkställande av SÖK är, att där så är möjligt, hantera strategin inom befintliga strukturer. Organisationen ser därför ut enligt följande:

Forum för mottagande och etablering

Forum leds av landshövdingen och består av respektive parts ledningsnivå med mandat att fatta beslut om SÖK:ens inriktning, resultat, struktur med mera, det vill säga kommunstyrelsens ordförande/kommunalråd, kommunchef/-direktör, regiondirektör, myndighetschef, universitetsrektor, förbundschef.

Forum för mottagande och etablering har möten i anslutning till regionala rådets sammankomster, vilket sker två gånger per år.

Beredningsgrupp

Gruppen samordnas av länsstyrelsen och består av representanter från berörda parter på tjänstepersonsnivå.

Den bereder förslag till *Forum för mottagande och etablering*, och har ansvar kopplat till övriga delar av organisationen genom förmedling av information och underlag.

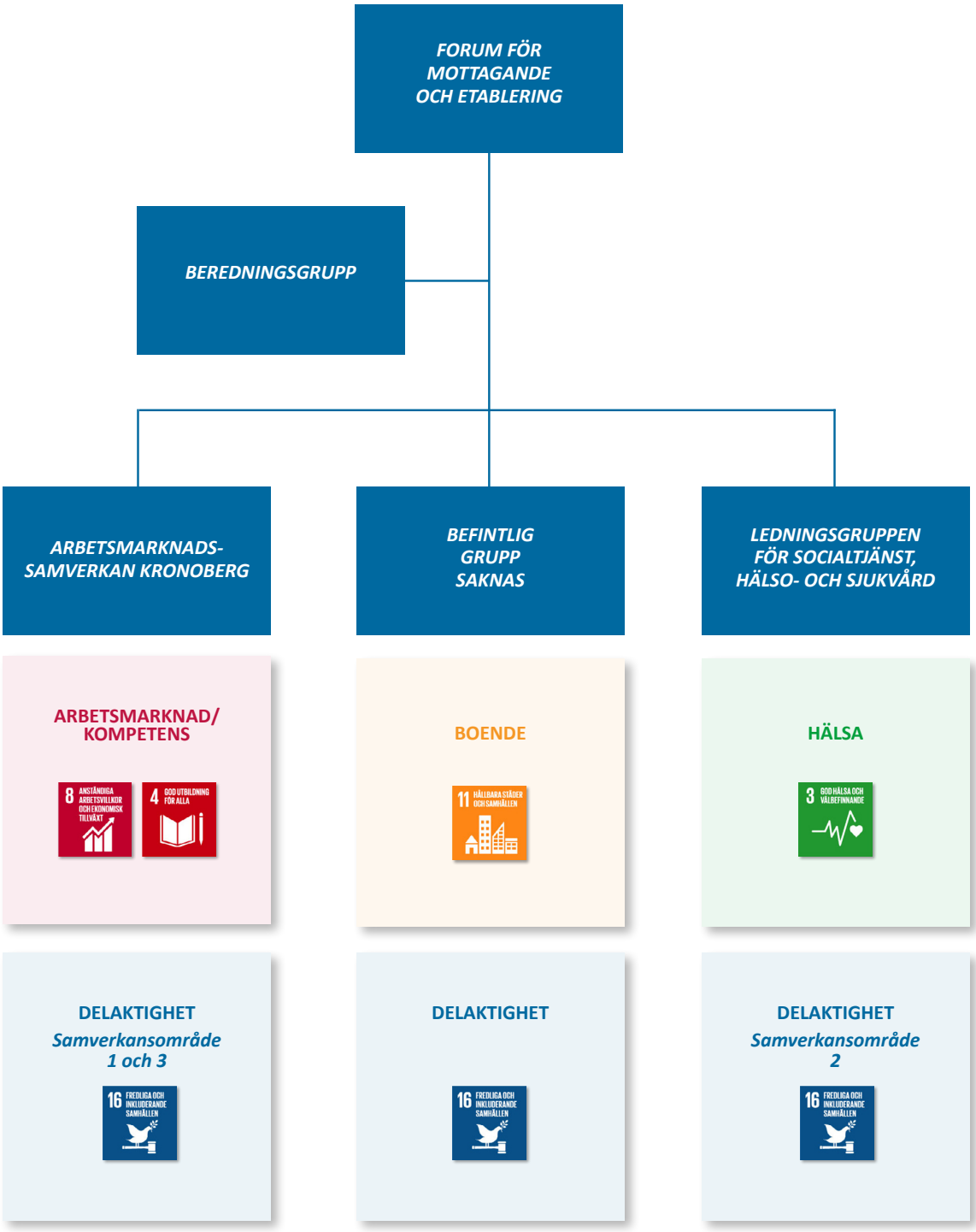
För en kontinuitet i verksamheten krävs regelbunden information till andra forum och nätverk, i synnerhet till kommunchefsnätverket, vilket också ombesörjs av beredningsgruppen.

Ansvariga grupper för samverkansområdena

För område *Arbetsmarknad/kompetens* respektive *Hälsa* finns arbetsgrupper/konstellationer, där ansvaret för genomförande och uppföljning naturligt kan placeras. Ansvariga grupper är Arbetsmarknadssamverkan Kronoberg (ASK) respektive Ledningsgruppen för socialtjänst, hälso- och sjukvård (SoL-HSL).

För område *Boende* behöver en ny konstellation skapas. Beredningsgruppen ges i uppdrag att arbeta för och ta fram förslag på denna nya konstellation, samt driva arbetet inom området till dess *Forum för mottagande och etablering* har fattat beslut om strukturen.

Delaktighet ingår i strukturen inom varje område; *Arbetsmarknad/kompetens*, *Boende* respektive *Hälsa,* där ansvar för genomförande och uppföljning fördelas.

FORUM FÖR MOTTAGANDE OCH ETABLERING
BEREDNINGSGRUPP
ARBETSMARKNADS-SAMVERKAN KRONOBERG
BEFINTLIG GRUPP SAKNAS
LEDNINGSGRUPPEN FÖR SOCIALTJÄNST, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
ARBETSMARKNAD/ KOMPETENS
8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA
BOENDE
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN
HÄLSA
3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE
DELAKTIGHET
Samverkansområde 1 och 3
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
DELAKTIGHET
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
DELAKTIGHET
Samverkansområde 2
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

SAMVERKANDE PARTER

Vi vill alla bidra till att gemensamt skapa förutsättningar för asylsökandes och nyanländas effektivare mottagande och etablering. Med det menar vi att individens resurser tas tillvara och ger en mångfald som bidrar till individens och samhällets behov.

Vi tar ett gemensamt ansvar för uppföljning och lärande av överenskommelsens effekter. Den nulägesbeskrivning som utgör underlag för SÖK:ens mål och samverkansområden kommer att uppdateras årligen. Detta inom ramen för en årlig aktualitetsprövning.

Vi verkar för ett #Kronobergtillsammans

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Försäkringskassan

Linnéuniversitetet

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

Migrationsverket

REGION KRONOBERG

Samordningsförbundet
Värend

SUNNERBO
SAMORDNINGSFÖRBUND
EN DEL AV FINSAM

Alvesta kommun

Lessebo kommun

LJUNGBY KOMMUN

Tingsryds kommun

Uppvidinge
KOMMUN

Växjö kommun

Älmhults kommun

Växjö 26 mars 2020

Constanze Liljegren
Arbetsförmedlingen

Lena Sjögren
Försäkringskassan

Peter Aronsson
Linnéuniversitetet

Maria Arnholm
Länsstyrelsen i Kronobergs län

John Forsman
Migrationsverket

Martin Myrskog
Region Kronoberg

Sebastian Ohlsson
Samordningsförbundet Värend

Bo Ederström
Sunnerbo samordningsförbund

Per Ribacke
Alvesta kommun

Lars Altgård
Lessebo kommun

Magnus Gunnarsson
Ljungby kommun

Mikael Jeansson
Tingsryds kommun

Niklas Jonsson
Uppvidinge kommun

Anna Tenje
Växjö kommun

Elizabeth Peltola
Älmhults kommun

FOTO: SCANDINAV/SUSANNE WALSTRÖM.